

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/julidans-wil-kortemetten-maken-met-stereotypen-rond-het-zwarte-lichaam~b182a6e0/>

de Volkskrant

REPORTAGE FESTIVAL JULIDANS

Julidans wil kortemetten maken met stereotypen rond het zwarte lichaam

Festival Julidans begint vandaag in Amsterdam, met een keur aan internationale grootheden uit de westerse theaterdans op podia rond het Leidseplein. In het extended-programma klinkt de zwarte stem, met een aanval op historische clichés.

Annette Embrechts 1 juli 2019, 17:39

Tamires Costa in Let It Burn van Marcela Levi en Lucía Russo.

Beeld Marcela Levi

Je kijkt naar een rij hagelwitte tanden en een schuimbekkende mond in een zwart danserslichaam dat woest tekeergaat. Dat voelt

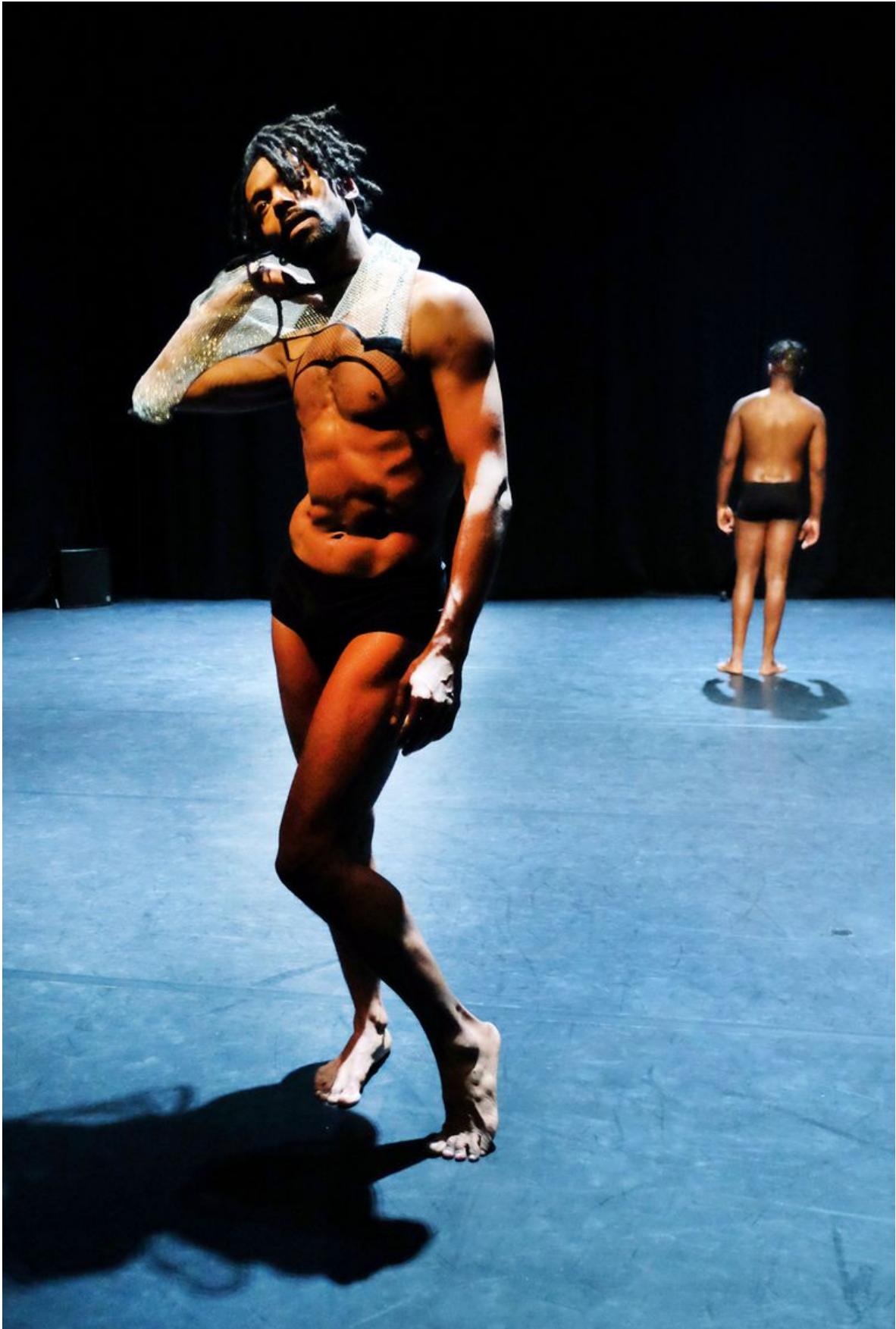
behoorlijk ongemakkelijk. Niet vanwege de gespierde benen in die sexy roze shorts, die zie je geregeld bij dans. Wel omdat de hitsige bewegingen en de witte tanden sterk refereren aan clichébeelden van de zwarte exotische danser. Neem Josephine Baker (1906-1975) met haar erotische dans in dat mallotige bananenrokje of 'de nobele wilden' in nu als controversieel beschouwde, koloniale exposities.

Wanneer danseres Tamires Costa vervolgens doet of ze haar getuite lippen stift en haar ogen rollend wegdraait, roept ze ook pijnlijke beelden in herinnering van Blackface-optredens in de Verenigde Staten, als satire op Afrikaanse slaven. Tegelijk hoor je funky zwarte muziek (Thelonious Monk, Dizzy Gillespie, MC Carol) en zie je hoe Costa volledig opgaat in haar uitzinnig swingende solo. Deze energieke solo is óók lekker opwindend. En ongemakkelijk grappig.

Dat dubbele gevoel maakt van *Let It Burn*, volgende week te zien tijdens festival Julidans, een listig ambigu spel met historische clichés rond het zwarte danserslichaam. Zelf zegt Costa ook dat ze door de solo af en toe in een identiteitscrisis raakt. 'Ik dans de vrolijke zwarte fool, gebeeldhouwd naar de witte blik, in een solo gemaakt door twee witte choreografen. Ik voel weerstand en toch ook een enorm plezier.'

Let It Burn, van het Braziliaans/Argentijnse duo

Marcela Levi & Lucía Russo, is een van de twee politieke voorstellingen over de dominantie van racistische (dans)beelden, die volgende week samen zijn te zien in Podium Mozaïek in Amsterdam. Julidans, dat vanavond opent met een onbekende Noorse voorstelling en ook grote internationale namen op het affiche heeft staan, zoals Sidi Larbi Cherkaoui en Peeping Tom, wil in dit extended-programma ruimte maken voor 'de zwarte stem en het zwarte lichaam in een wereld waarin de witte cultuur overheersend is'.

Christian Guerematchi in zijn duet White Noise. Beeld Jean van Lingen

De Sloveense choreograaf Christian Guerematchi, in Nederland vaak te zien als danser en voor zijn rol in *Rocco* (2012) van ICKamsterdam genomineerd voor de Zwaan voor 'de meest indrukwekkende dansprestatie', presenteert het tweede deel van het dubbelprogramma: hij danst met *spoken word*-artiest Guillermo Binker het door hem gemaakte duet *White Noise*.

'Ik krijg altijd het label 'zwarte danser' opgeplakt, terwijl ik in een exclusief witte cultuur ben opgegroeid', zegt Guerematchi vanuit zijn geboortestad Maribor, waar hij afgelopen weekend zijn eerste Pride beleefde. 'Ik ben half-wit, maar zie er zwart uit. Op de balletschool in Maribor moesten mijn dreadlocks eraf. Bij het Nationale Ballet van Slovenië werd mij gezegd dat ik nooit de hoofdrol van balletprins zou dansen, omdat de koninginmoeder toch altijd wit was. Ik moest behoorlijk raciaal geladen rollen dansen, zoals de moor of de fakir. Daar is mijn zelfhaat begonnen.' Toen hij bij ISH in Amsterdam werk hoorde van danser en *spoken word*-artiest Guillermo Binker, raakte dat hem in zijn hart: 'Hij zingt: 'I'm Not Black, I'm Deep', dat is precies hoe ik het voel.' Samen dansen ze in *White Noise* twee zielen die vechten in één persoon: 'We willen laten zien wat er gebeurt als binnen- en buitenkant niet matchen. We proberen een nieuw soort zwarte masculiniteit

neer te zetten. Maar het lukt ons niet volledig samen te vallen.'

Marcela Levi en Lucía Russo benadrukken per telefoon vanuit hun repetitiestudio in Zuid-Amerika dat ze ook juist die dubbelheid willen vasthouden: 'We gebruiken burleske humor als stevig wapen om ondermijnende stereotypen te betwisten. Dat roept vragen op, omdat we witte makers zijn. Maar we willen laten zien dat niemand is vast te pinnen op één identiteit. We laden het personage van Tamires voortdurend met andere identiteiten, nieuwe energie en subversieve ritmes, ook uit de funk, de samba, de jongo, de hiphop, de Passinho, de vogue en uit de vroege punk zoals het babygehuil en sardonisch gelach van Valeska Gert. We huldigen de uitspraak van balletdanser Vaslav Nijinsky die in zijn dagboek schreef: 'There are no identities, only rhythms.'

Van Levi & Russo is tijdens Julidans nog een bezeten, vuige solo te zien: *Iron Mouth*, een uitputtingsslag door danser Ícaro dos Passos Gaya. De beats doen denken aan de hippe Brazilliaanse tecno brega waarin populaire liedjes uit de jaren tachtig worden geremixt. Toch blijken die furieuze beats al hun oorsprong te hebben in Caribische ritmes, ten tijde van de smokkelroutes uit midden vorige eeuw. Niets is wat het lijkt.

Festival Julidans, 2 t/m 14/7, op diverse locaties in Amsterdam.
Let It Burn van Marcela Levi & Lucía Russo en *White Noise* van

Christian Guerematchi, 11 en 12/7, Podium Mozaïek, Amsterdam
Iron Mouth van Marcela Levi & Lucía Russo, 9 & 10/7, Melkweg
Upstairs

GROTE NAMEN EN ONBEKENDE OPENING

•Julidans opent brutaal, met een onbekende Noorse choreograaf: Alan Lucien Øyen. Deze zoon van een Bergense regisseur bijt vandaag en morgen het spits af met *Story, story, die*, een anderhalf uur durend ensemblestuk door zijn gezelschap Winter Guests, over het aandikken van onze belevenissen ten behoeve van het betere instagramverhaal.

•Het is altijd uitzien naar een nieuweling van Franck Chartier & Gabriela Carrizo en hun gezelschap Peeping Tom. Woensdag staat *Kind* op Julidans. Dit derde deel, over de schijnveiligheid van een claustrofobisch nest, belooft net zo theatraal, wreed en surrealistisch te worden als *Vader* (2014) en *Moeder* (2016).

•Hypnotiserend choreograaf Jefta van Dinther komt met *The Quiet* (6 en 7/7), over drie generaties vrouwen. En internationaal bruggenbouwer Sidi Larbi Cherkaoui ontmoet Colin Dunne, icoon (en afvallige) van de Ierse dans, met recordsnelheden in Keltisch voetenwerk: *Session* (12 & 13/7).